

rektor@ludvigsborgsskolan.se

2017-06-19

Rektor

camilla.jonsson@ludvigsborgsskolan.se

Dnr 400-2016:6993

Beslut

för Ludvigsborgs friskola 7-9 i Hörby kommun
efter kvalitetsgranskning av undervisningens or-
ganisation på skolor där det finns obehöriga lä-
rare

Inledning

Skolinspektionen har genomfört en kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare. Som obehörig lärare räknas lärare som undervisar i ett ämne de saknar legitimation för. Syftet är att granska hur rektor, på skolor med obehöriga lärare, leder och organiserar arbetet för att säkerställa att eleverna får en undervisning med sammanhang och utgångspunkt i nationella mål och riktlinjer.

Granskningen genomförs i 28 skolor och avser undervisning i årskurserna 7-9. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Ludvigsborgs friskola ingår i nämnda granskning. Skolinspektionen besökte Ludvigsborgs friskola den 23 maj 2017. Besöket genomfördes av utredare Klas Tambour och Åsa Kildén. Intervjuer med lärare, rektor och elever har genomförts.

Ludvigsborgs friskola är en fristående skola i Hörby kommun. Skolans huvudman är Ludvigsborgs fristående skola och är en ekonomisk förening. Skolans rektor har inkommit med följande uppgifter avseende den besökta verksamheten: Ludvigsborgs friskola har 61 elever i årskurserna 7-9. Skolan har elva undervisande lärare i de aktuella årskurserna. Av dessa saknar fem behörighet i något eller några av de ämnen de undervisar i. På skolan finns också en biträdande rektor på deltid med ansvar för IT och lokaler. Det framkommer att lärarna är organiserade i ett arbetslag med regelbundna ämneslagsträffar tillsammans med lärare som undervisar i de lägre årskurserna på skolan.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter redovisas det utvecklingsområde som Skolinspektionen identifierat inom ramen för granskningen följt av en motivering. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektors ledning och organisering avseende granskningens inriktning fungerar väl till stora delar men behöver utvecklas i visst avseende.

Granskningen visar att rektorn arbetar aktivt för att så långt som möjligt använda behöriga lärare för undervisningen. Rektorn dokumenterar information

2017-06-19

Dnr 400-2016:6993

3 (7)

om och följer upp lärarnas behörigheter. Rektorn för också diskussioner om möjligheter att läsa in behörighet med de obehöriga lärare som är aktuella för det. De lärare som läser in behörighet ges förutsättningar för detta genom att de får viss tid avsatt för studier och genom att skolan bekostar läromedel, resor till och övernattnings på studieort. Vidare framkommer att rektorn fördelar de behöriga lärarna på skolan för att så långt som möjligt använda deras kompetens. Detta genom att de finns fördelade i arbetslag på skolan och genom att fördela behöriga lärare efter behov för elevernas undervisning.

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för att ge eleverna en undervisning som utgår från nationella kunskapsmål. Det finns mötesstrukturer för såväl ämnes- som arbetslag genom vilka rektorn organiserar former för att diskutera undervisningens innehåll. Det framkommer på det sättet exempel på att det i dessa möten förs diskussioner för att skapa en samsyn kring planering av undervisning. Det framkommer även exempel på att ämneslag samplanerar och skapar en tidsplan för innehållet i undervisningen vilket utgör en grund för kontinuitet i elevernas undervisning. Granskningen visar även att de nämnda mötesstrukturerna delvis används för att diskutera gemensamma förhållningssätt kring hur eleverna ska bedömas. Samverkan sker även i dialog mellan ämneslärare där även rektorn är delaktig.

Granskningen visar vidare att rektorn har former för att följa upp såväl undervisningens innehåll som arbetet med bedömning av elevernas kunskaper. Detta bland annat genom att föra samtal med såväl lärare som elever, genom lektionsobservationer samt genom att följa upp elevernas kunskapsresultat. Det framkommer att de samverkansformer som finns på skolan fungerar som stöd för obehöriga lärare i arbetet med att planera undervisningen och att bedöma elevernas kunskaper. Det finns exempel på att såväl rektorn som behöriga lärare introducerar och ger individuellt stöd till obehöriga lärare.

Granskningen visar dock att det finns behov av att stärka samverkansformerna på skolan främst för de lärare som är ensamma om att undervisa i sitt ämne på skolan.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver utveckla stödet till lärarna på skolan för att skapa samsyn kring planering av undervisning och bedömning av elevernas kunskaper.

Motivering till bedömning av identifierat utvecklingsområde

Granskningen visar att samverkan kring arbetet med att planera och genomföra undervisningen liksom i arbetet med att bedöma elevernas kunskaper sker på arbetslagsnivå men även genom spontana diskussioner i arbetsrummen. Detta rör samverkan kring såväl ämnesdidaktiska delar som bedömningsmässiga. Förutsättningarna varierar i hög grad mellan olika ämnen där skolan har flera ämneslärare i vissa ämnen och enstaka i andra. Flera av de lärare som är ensamma om att undervisa i sitt ämne är obehöriga och saknar samverkansmöjligheter avseende såväl planering av undervisningen samt bedömning av elevernas kunskaper. Granskningen visar att det finns obehöriga lärare som inte har möjlighet att delta vid arbetslags- och ämneslagsmötena.

Det framkommer därmed att det finns lärare på skolan som har sämre förutsättningar att pröva sina tolkningar av styrdokument och ämnesinnehåll då de inte har möjlighet att ingå i några lärarnätverk. Skolinspektionen bedömer därmed att det finns behov av att stärka samverkansformer på skolan, i syfte att stödja lärare och skapa samsyn kring arbetet med planering av undervisning och bedömning av elevernas kunskaper.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **19 december 2017** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2016:6993) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har Malin Salemyr deltagit.

2017-06-19

Dnr 400-2016:6993

5 (7)

På Skolinspektionens vägnar

Maria Kärrman
Enhetschef

Klas Tambour
Föredragande/Utreddare

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/obehoriga-larare/>

Bilaga: Författningsstöd

Behörig för undervisning

2 kap. 13 § skollagen

Granskningen utgår från skollagens definition av en obehörig lärare. Av skollagen följer att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Detta innebär att både legitimerade lärare som undervisar i ett ämne de inte är behöriga att undervisa i, och lärare som helt saknar lärarlegitimation anses vara obehöriga. Obehöriga lärare innefattar även lärare som har lärarexamen och teoretisk behörighet i ämnen de undervisar i men som saknar lärarlegitimation. Begreppet *behörig lärare* utgår utifrån samma definition; behörig lärare avser således lärare med legitimation för de eller de ämnen läraren undervisar.

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Enligt 2 kap. 18 § kan dock undantag från 13 § göras om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något annat skäl med hänsyn till eleverna. I 19 § framgår dock att om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Enligt 21 § framgår också att i fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas högst ett år i sänder.

SFS 2011:326

I behörighetsförordningen preciseras vilken utbildning olika kategorier av lärare ska ha för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet samt andra bestämmelser om behörighet för lärare. I förarbetena till skollagen (**prop. 2009/10:165**) framhålls vikten av att lärare förutom generell lärarkompetens även besitter specifik kompetens. Med specifik kompetens avses att de lärare som används i undervisningen utöver generell lärarkompetens även har specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen (s. 262). Vidare framkommer i propositionen att för att utbildning och undervisning ska hålla hög kvalitet skall huvudmannen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Det är rektor som leder och samordnar arbetet inom sitt verksamhetsområde och har ansvar för att planera så att läraren används för sådan undervisning som läraren har utbildning för.

I regeringens proposition (2010/11:20) framgår att ett legitimationssystem är en viktig kvalitetssäkring av lärare och förskollärare och kan därmed höja kvaliteten på den samlade lärarkåren.

2017-06-19

Dnr 400-2016:6993

7 (7)

Ledning och utveckling av undervisning

2 kap 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

2 kap 10 § skollagen

Rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

4 kap. 4 § skollagen

Rektor är ansvarig för planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenheten. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Lgr11 avsnitt 2.8

Rektor i egenskap av pedagogisk ledare har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen

Allmänna råd för bland annat grundskolan för att stödja lärare, rektorer och huvudmän i arbetet med hur skolförfattningarna bör hanteras i den pedagogiska praktiken avseende planering och genomförande av undervisningen.

SKOLFS 2014:44

Rektor ska ansvara för att en nyanställd lärares introduktionsperiod planeras på ett sådant sätt att läraren ges tillräckligt stöd utifrån sina tidigare kunskaper, erfarenheter och förmåga att fungera självständigt i sin yrkesroll. En mentor utses av rektorn till den lärare som genomför introduktionsperioden och mentorn ska så långt det är möjligt ha samma behörighet som läraren. Mentorn ska ges förutsättningar och tillräckligt stöd för att kunna fullgöra sin uppgift.

Skolverkets stödmaterial om introduktionsperiod för nyanställda lärare och förskollärare (2015)

Betyg och bedömning

3 kap. 14 § skollagen

Rektor ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.